

ΔΙΚΤΥΟ για τη
ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ
στην Ελλάδα
και την Ευρώπη

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ 2019

«Η ΕΥΡΩΠΗ ΜΕΤΑ»

Εισαγωγή

της Άννας Διαμαντοπούλου
Πρόεδρου του ΔΙΚΤΥΟ | Πρ. Επιτρόπου ΕΕ & πρ. Υπουργού

Στο τέλος της δεύτερης δεκαετίας του 21ου αιώνα, το μοναδικό πολιτικό πείραμα στην ανθρώπινη ιστορία, οι ταυτόχρονες δηλαδή εκλογές σε 28 χώρες, οι Ευρωεκλογές, ανέδειξαν νέες αγωνίες, νέες ανάγκες και νέες δυνάμεις.

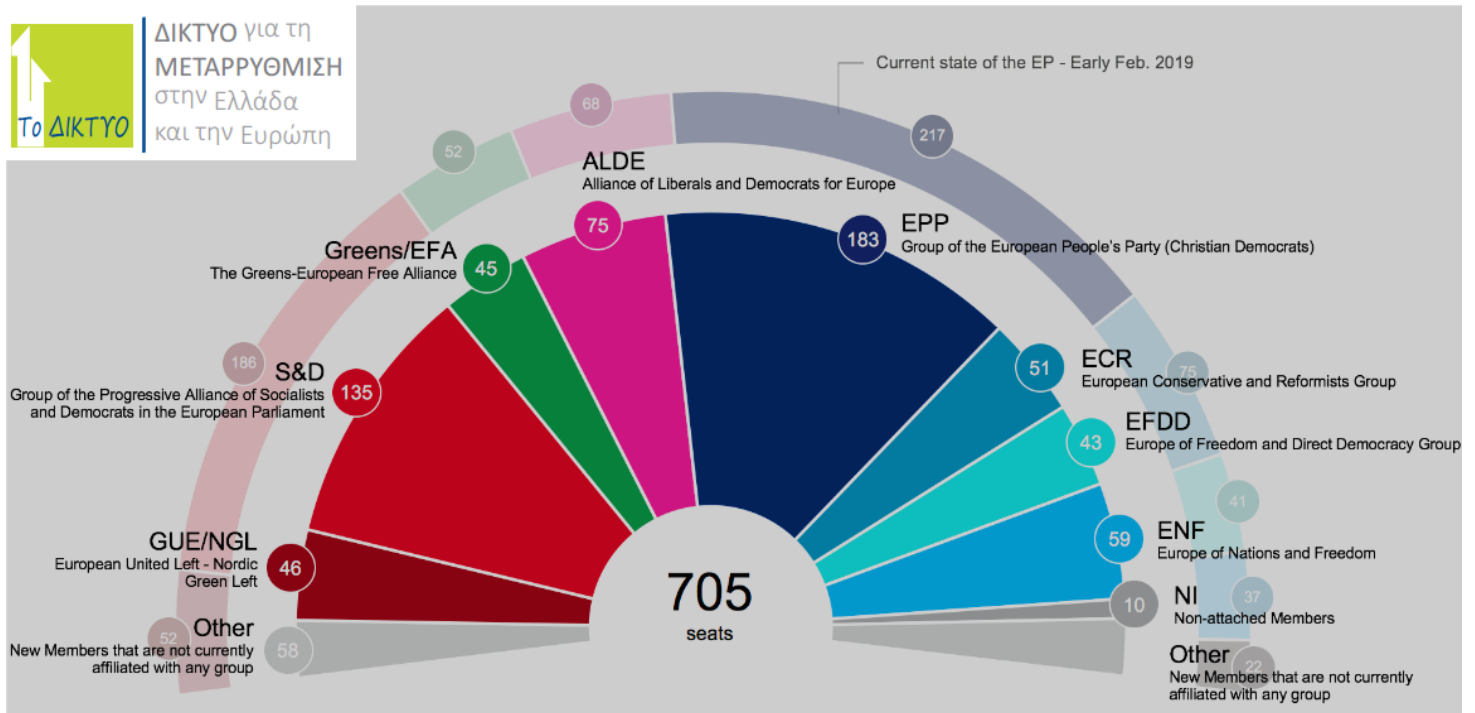
- Φιλελεύθεροι και Πράσινοι αναδεικνύουν το νέο κέντρο με πίστη στη δύναμη της Ευρώπης να υποστηρίξει την δημοκρατία και τα μεγάλα ζητήματα που προκύπτουν από την Τέταρτη Βιομηχανική Επανάσταση, την κλιματική αλλαγή, τις προσφυγικές ροές. Το μήνυμα είναι «πάμε μπροστά», μόνο όλοι μαζί στην Ευρώπη μπορούμε και προτείνουμε τις αλλαγές.
- Εθνικιστές, λαϊκιστές και ευρω-φοβικοί αναδεικνύουν τον φόβο των πολιτών για τις μεγάλες αλλαγές μετατρέπουν το προσφυγικό – μεταναστευτικό σε κεντρικό άξονα της πολιτικής τους και επιστρέφουν στην λογική του κυρίαρχου εθνικού κράτους που μόνο του θα λύσει τα ζητήματα του. Το μήνυμα είναι «πάμε πίσω», μόνοι μας, ο καθένας στον 21ο αιώνα και η Ευρώπη με διακοσμητικό ρόλο.

Τέσσερις κορυφαίοι διανοητές γράφουν σε λίγες λέξεις για την Ευρώπη μετά, για την Ιταλία, για την Γερμανία, για την Αγγλία, τον λαϊκισμό και τις επιπτώσεις του: **Γεωργιάδου Βασιλική, Featherstone Kevin, Ματσαγγάνης Μάνος και Ντάλης Σωτήρης.**

ΔΙΚΤΥΟ για τη
ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ
στην Ελλάδα
και την Ευρώπη

Η νέα σύνθεση του ευρωκοινοβουλίου 2019 - 2024 ανά κομματική ομάδα | Πηγή: Ε.Ε.

Ερμηνεύοντας το αποτέλεσμα των Ευρωεκλογών της 26ης Μαΐου

της **Βασιλικής Γεωργιάδου**

Αν. Καθηγήτριας Πολιτικής Επιστήμης, Παντείου Πανεπιστημίου

Επιχειρώντας να συνοψίσουμε τις τάσεις που αναδείχθηκαν από την εκλογική συμπεριφορά των ευρωπαίων ψηφοφόρων στην αναμέτρηση της 26ης Μαΐου, θα εστιάζαμε κατ'αρχάς στη σημαντική αύξηση της εκλογικής συμμετοχής, η μέση τιμή της οποίας στο σύνολο των χωρών-μελών της ΕΕ ήταν κατά οκτώ ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερη σε σχέση με το 2014. Το γεγονός αυτό αντανακλά την άνοδο της σημασίας των ευρωεκλογών στους ευρωπαίους πολίτες (στη Γερμανία το μέγεθος αυτό παρουσίασε αύξηση κατά είκοσι μονάδες συγκριτικά με το 2014), αλλά και την περαιτέρω πολιτικοποίηση της ευρωπαϊκής ατζέντας, με τη διαίρεση φιλο-ευρωπαϊστών και αντι-ευρωπαϊστών να βρίσκεται κυριολεκτικά στην καρδιά του ευρωπαϊκού οικοδομήματος.

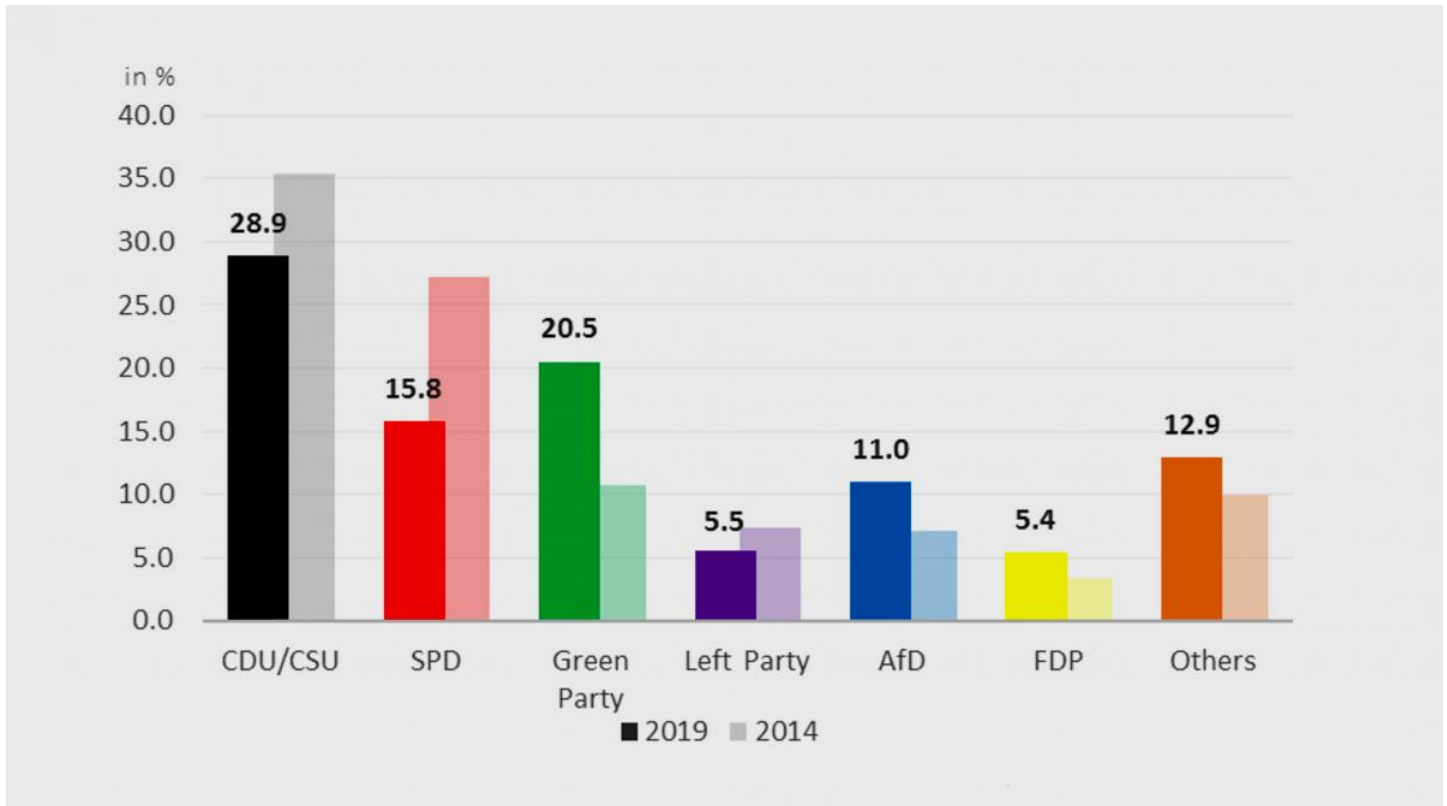
Οι Ευρωεκλογές ταξινομούνται στη σχετική βιβλιογραφία ως μια εκλογική αναμέτρηση «δεύτερης τάξης», καθώς τα ευρωπαϊκά διακυβεύματα θεωρούνται μικρότερης σημασίας (less-at-stake) συγκριτικά με εκείνα των εθνικών εκλογών, με τα δεύτερα να επικυριαρχούν των πρώτων στις αναμετρήσεις για την Ευρωβουλή. Παρότι μια τέτοια τάση έχει επιβεβαιωθεί πλειστάκις, συν το χρόνο βλέπουμε να διαμορφώνεται μια διακριτή ατζέντα θεμάτων στις Ευρωεκλογές, η οποία επηρεάζει την εγχώρια πολιτική ατζέντα και όχι μόνο επηρεάζεται από αυτήν. Παραδοσιακές κομματικές δυνάμεις από το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα και την Προοδευτική Συμμαχία Σοσιαλιστών και Δημοκρατών, που παίζουν το χαρτί της εθνικής θεματολογίας στις ευρωεκλογές αντιμετωπίζοντάς τες ως ένα οιονεί πείραμα για τις εθνικές εκλογές, είδαν την επιρροή τους να συρρικνώνεται σε αυτήν την αναμέτρηση. Αντίθετα, κόμματα με εντελώς διαφορετικά ιδεολογικά φορτία και θέσεις, που εστιάζουν στην ΕΕ είτε κατά τρόπο αρνητικό επειδή τη θεωρούν παραγωγό προβλημάτων για τα εθνικά κράτη είτε κατά τρόπο θετικό γιατί θεωρούν την ΕΕ το όχημα αντιμετώπισης των ευκαιριών και των δυσκολιών που αναδεικνύονται καθ'οδόν προς την τέταρτη βιομηχανική επανάσταση, είδαν τις δυνάμεις τους να αυξάνονται σημαντικά.

Σε σχέση με τους κερδισμένους της πρόσφατης εκλογικής διαδικασίας για τη σύνθεση της Ευρωβουλής, το βλέμμα ήταν από καιρό στραμμένο στο περιβάλλον της ευρωπαϊκής άκρας δεξιάς, καθώς και σε κόμματα του ευρύτερου ευρωσκεπτικιστικού χώρου, για τα οποία προβλεπόταν μετεωρική άνοδος. Ωστόσο, τελικά εντυπωσιακότερη ήταν η νίκη των Φιλελεύθερων και των Πρασίνων. Ήταν προπάντων αυτοί που θεματοποίησαν τα βασικά θέματα τα οποία απασχολούν σήμερα: ενέργεια, περιβάλλον, κλιματική αλλαγή, αειφορία, αλλά και εκπαίδευση, πολιτισμός, δημοκρατία στην Ευρώπη και τον κόσμο σήμερα.

Αξίζει να εστιάσουμε στην περίπτωση των Γερμανών Πρασίνων, η διαδρομή των οποίων φωτίζει τις ευρωπαϊκές εξελίξεις στο πλαίσιο της ευρύτερης δικτύωσης των Ευρωπαίων Πρασίνων στην Ευρωβουλή: οι Grünen διείσδυσαν στα γεωγραφικά «κάστρα» των Σοσιαλδημοκρατών αλλά και σε εκλογικά κοινά των Χριστιανοδημοκρατών, προηγούνται σε όλες τις ηλικιακές ομάδες του ενεργού εργατικού δυναμικού, σε ψηφοφόρους με ανώτερο αλλά και μεσαίο εκπαιδευτικό επίπεδο, ενώ είναι σχεδόν το ίδιο ισχυροί με το CDU στις γυναίκες και περισσότερο ισχυροί από το SPD στους άνδρες. Οι Πράσινοι στη Γερμανία εμφανίζουν χαρακτηριστικά λαϊκού-πολυσυλλεκτικού κόμματος (Volkspartei) με διείσδυση πλέον στα μεσαία στρώματα και όχι μόνο σε ένα ακαδημαϊκό κοινό και σε φορείς μεταύλιστικών αξιών, όπως συνέβαινε στο παρελθόν.

Στην Ευρώπη σήμερα οι παλιές πολιτικές ταυτότητες καταρρέουν και η επιρροή των παραδοσιακών κομματικών σχηματισμών υποχωρεί. Αμυντικά και φοβικά συναισθήματα που κατακλύζουν τα ευάλωτα κοινωνικά στρώματα, τα καθιστούν εύκολα θύματα του λαϊκισμού κάθε ιδεολογικής χροιάς• αντίθετα, όσοι διαθέτουν πρόσβαση στην αγορά εργασίας, δεν τους τρομάζει η ψηφιακή εποχή και έχουν έγνοια για το περιβάλλον τάσσονται υπέρ μιας ανοικτής και ισχυρής Ευρώπης.

Εκτός από τη γνωστή διαίρεση Βορρά-Νότου, η Ευρώπη δοκιμάζεται σήμερα από υπαρξιακές αγωνίες που ενισχύονται εν μέσω παγκόσμιων κοινωνικο-οικονομικών απειλών και δείχνουν ότι απαιτείται ένα σύνθετο «σχέδιο διάσωσης» και ουσιαστική ανανέωση της ΕΕ.

Τα αποτελέσματα των Ευρωεκλογών 2019 στην Γερμανία (συγκρ. 2014). Πηγή: Ομοσπ. Εφορ. Επιτρ.

Νέες αντιπροσωπευτικές δυνάμεις – Ισχυρό μήνυμα ενότητας της Ε.Ε.

του Kevin Featherston

Διευθυντή Ελληνικού Παρατηρητηρίου του LSE – Καθηγητή Συγχρ. Ελληνικών Σπουδών και Ευρ. Πολιτικής του LSE

Ο Όσκαρ Ουάιλντ έχει κάνει την πασίγνωστη παρατήρηση ότι «οι αναφορές περί θανάτου του μου είναι λίαν υπερβολικές». Ίσως το ίδιο ισχύει και για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Πριν από τις ευρωεκλογές, υπήρχαν προειδοποιήσεις για επικείμενη εξέγερση του ριζοσπαστικού, δεξιού ευρωσκεπτικισμού, που θα αποτελούσε κάποιου είδους υπαρξιακή πρόκληση για την ΕΕ. Τελικά, τα αποτελέσματα που προέκυψαν είναι διαφορετικά. Ναι, οι δύο κύριες κοινοβουλευτικές ομάδες – κεντροαριστερά και κεντροδεξιά - έπεσαν για πρώτη φορά κάτω από το 50%, χάνοντας την

αθροιστική τους πλειοψηφία. Όμως όσοι υποστήριξαν τους Φιλελεύθερους (ALDE) και τους Πράσινους δεν ψήφισαν κατά της ΕΕ. Και το σύνολο των ψήφων για τους ευρωσκεπτικιστές σε όλη την ΕΕ ελάχιστα αυξήθηκε τα προηγούμενα χρόνια. Εάν υπάρχει ένα μήνυμα εδώ, αυτό έχει να κάνει με την ανάγκη η ΕΕ να προσαρμόσει και να ισχυροποιήσει την ατζέντα της για περαιτέρω ολοκλήρωση, εκφράζοντας ένα αίσθημα κοινού ενδιαφέροντος για τα θέματα που αφορούν πραγματικά τους ψηφοφόρους.

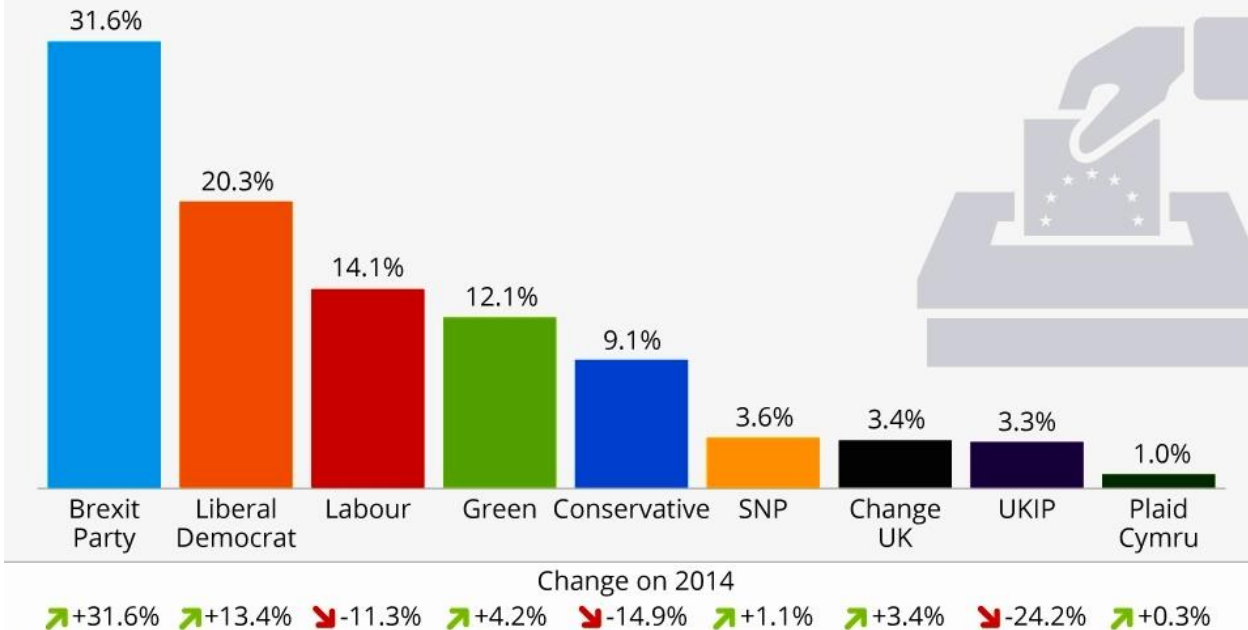
Στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι εκλογές συνέβησαν μόνο και μόνο εξαιτίας των αποτυχιών της διαδικασίας διαπραγμάτευσης του Brexit. Και εδώ, οι σχολιαστές ανέμεναν ένα αντι-ευρωπαϊκό «τσουνάμι» διαμαρτυρίας. Ναι, το «κόμμα BREXIT» του Ναίτζελ Φάρατζ πήρε άνετη πρωτιά και κέρδισε περισσότερες ψήφους από ό, τι είχε κερδίσει το κόμμα UKIP σε προηγούμενες αντίστοιχες αναμετρήσεις. Όμως, το σύνολο των ψήφων για τα κόμματα του Remain εύκολα ξεπερνά τον αριθμό των ψήφων που συγκέντρωσε ο Farage. Ακόμα κι αν η στήριξη για όλα τα κόμματα του Brexit συναθροιστεί, οι υποστηρικτές του Remain κερδίζουν. Και αν η ψήφος για τους Συντηρητικούς ερμηνευθεί ως 80% υπέρ του Brexit (με βάση τις στάσεις των ψηφοφόρων τους) και η ψήφος για τους Εργατικούς ως 60% υπέρ του Remain (για ομοίους λόγους), ακόμα και τότε οι υποστηρικτές του Brexit χάνουν. Η μεγαλύτερη στήριξη υπέρ του Remain κατευθύνθηκε στους Φιλελεύθερους Δημοκράτες, για τους οποίους εύλογα ισχύει η φράση του Ουάιλντ.

Τι σημαίνουν όλα αυτά για το Ηνωμένο Βασίλειο; Εν ολίγοις, η πολιτική του Brexit γίνεται ακόμη πιο περίπλοκη. Η νίκη υπέρ του Remain είναι πολύ μικρή για να σηματοδοτήσει μια παρόμοια νίκη εάν επρόκειτο να διεξαχθεί ένα δεύτερο δημοψήφισμα για την παραμονή του Ηνωμένου Βασιλείου στην ΕΕ. Τα αποτελέσματα μπορεί να σημαίνουν ότι ο διάδοχος της Τερέζα Μέι, ως αρχηγός του Συντηρητικού Κόμματος και ως Πρωθυπουργός, θα αισθανθεί αναγκασμένος να ακολουθήσει μια «σκληρή» γραμμή Brexit. Οι υποψήφιοι ανταγωνίζονται μεταξύ τους ως προς το να επιδεικνύουν την προθυμία τους, το Ηνωμένο Βασίλειο να εγκαταλείψει την ΕΕ χωρίς συμφωνία. Το σημερινό κοινοβούλιο θα κάνει ό, τι μπορεί για να εμποδίσει την αποχώρησή χωρίς συμφωνία. Την ίδια στιγμή, ο Τζέρεμι Κόρμπιν αναγκάζεται να υποστηρίξει ένα δεύτερο δημοψήφισμα. Εάν λάβει χώρα ένα δεύτερο δημοψήφισμα και κερδίσει το Remain, οι Συντηρητικοί θα μπορούσαν να έρθουν αντιμέτωποι με την δική τους υπαρξιακή κρίση.

Στον ευρύτερο χώρο της Ευρώπης, οι κυβερνήσεις άλλων χωρών έχουν ως επί το πλείστον υποστεί τέτοιο εκλογικό σοκ, έτσι ώστε η προσοχή τους να στρέφεται περισσότερο στο εγχώριο πολιτικό σκηνικό, χωρίς να έχουν όρεξη να ανοίγουν συζητήσεις με το Λονδίνο για το Brexit. Την ίδια ώρα, τα αποτελέσματα των ευρωεκλογών αφήνουν περιορισμένο χώρο για οποιοδήποτε μεγαλύτερο συμβιβασμό στο θέμα του Brexit από τον νέο Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής - όποιος και αν αναδειχθεί. Αφήνοντας την περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου στην άκρη, αυτές οι ευρωεκλογές δίνουν νέα πνοή στην ατζέντα για το μέλλον της ΕΕ. Στο νέο Ευρωκοινοβούλιο, υπάρχει πλέον ένα ευρύτερο τόξο υποστηρικτών της ΕΕ, το οποίο προσθέτει νέες ιδέες. Ίσως τελικά το 2019 αποδειχθεί πιο θετικό.

UK European election results

Share of UK votes received in the 2019 European Parliamentary elections

Αποτελέσματα Ευρωεκλογών στο Η.Β.: Παρά την πρωτιά του Brexit Party συνολικά οι πολίτες του Η.Β. ψήφισαν υπέρ των κομμάτων που στηρίζουν Remain – Πηγή: BBC

Ευρωεκλογές με κυρίαρχο τον εθνοκεντρικό πολιτικό λόγο

του Σωτήρη Ντάλη

Επ. Καθηγητή Διεθνών Σχέσεων & Ευρωπαϊκής Ενοποίησης, Τμ. Μεσογειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αιγαίου

Είναι τελικά οι ευρωεκλογές βαρόμετρο για την ευρωπαϊκή πολιτική; Η συμμετοχή ήταν η υψηλότερη των τελευταίων 20 ετών και αρκετά υψηλότερη από τις ευρωεκλογές του 2014 (στο 51% από 43%), αλλά πάλι γύρω στο 50%. Όσο για τον μεγάλο κίνδυνο της Ακροδεξιάς, παρά την ισχυρή της παρουσία σε κάποιες χώρες, τελικά δεν έλαβε τις διαστάσεις εκείνες που θα οδηγούσαν την ΕΕ σε μια παράξενη ήττα.

Για άλλη μια φορά δεν είχαμε μια κοινή ευρωπαϊκή εκλογική αναμέτρηση αλλά εκλογικές αναμετρήσεις σε 28 διαφορετικά εθνικά κράτη. Πρέπει να συγκρατήσει κανείς πως όλη αυτήν την περίοδο που υποτίθεται έπρεπε να συζητάμε για το μέλλον της Ευρώπης, απουσίαζε ο συγκροτημένος

ευρωπαϊκός πολιτικός λόγος και αυτός που κυριάρχησε ήταν εθνοκεντρικός με έντονα χαρακτηριστικά εσωστρεφούς και φοβικού πατριωτισμού.

Ενισχύθηκε έτσι, ένας μοιρολατρικός τρόπος σκέψης που θέλει τα κράτη απομονωμένα και προβάλλει την εθνική κυριαρχία και την ταυτότητα ως έννοιες ασύμβατες με το ευρωπαϊκό όραμα. Είδαμε ακραίες αντιδραστικές και εθνικιστικές δυνάμεις σε όλες τις χώρες της ΕΕ να ζητούν επιστροφή αρμοδιοτήτων από την ΕΕ στα εθνικά κράτη, επιστροφή στην εθνική κυριαρχία.

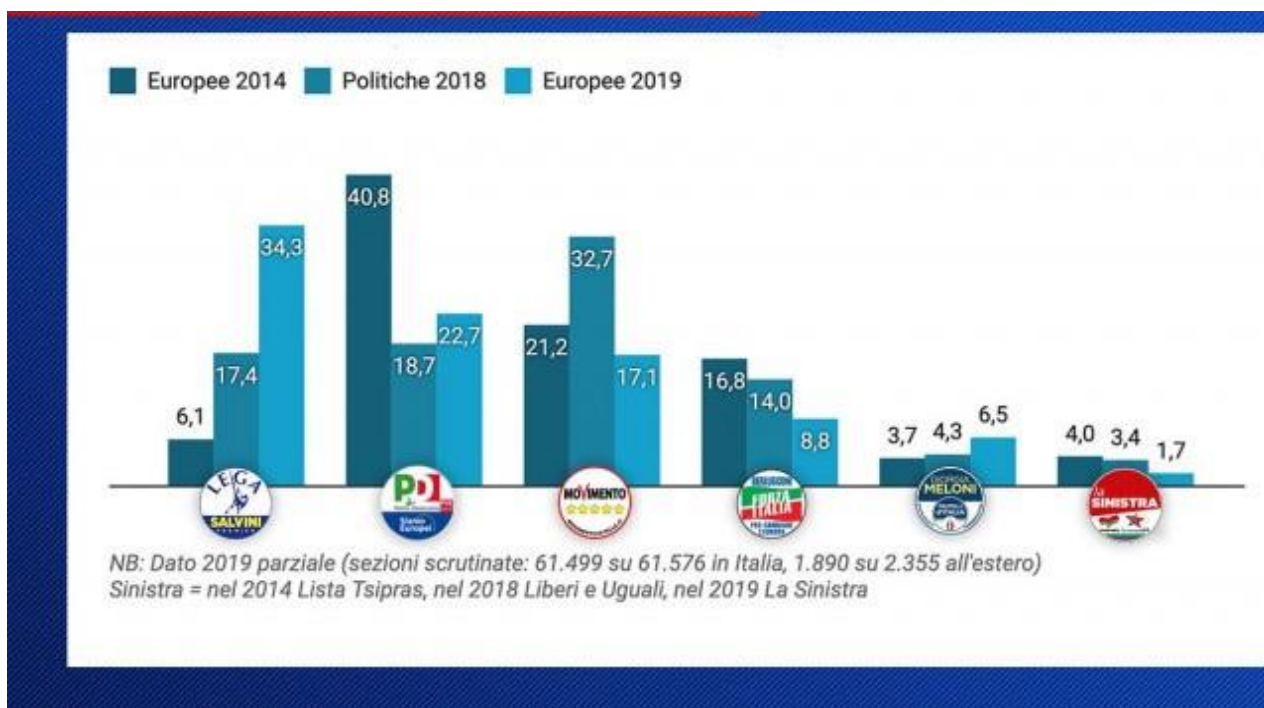
Με τις εκλογές της 26ης Μαΐου έκλεισε ένας κύκλος μιας δύσκολης συζήτησης σε μια «δύσκολη» Ευρώπη. Στη συνέχεια θα δούμε τα αποτελέσματα της μεγάλης σύγκρουσης στην ΕΕ για το προσφυγικό, όπου από τη μια πλευρά έχουμε εκείνους που υποστηρίζουν μια Ευρώπη φρούριο (Ορμπάν-Σαλβίνι-Λεπέν) και από την άλλη έχουμε τη λογική μιας Ευρώπης φιλελεύθερης με ενισχυμένη προστασία των εξωτερικών συνόρων που την εκφράζουν ο Μακρόν και η Μέρκελ. Κι όλα αυτά σε ένα σκηνικό «έλλειψης» της Ευρώπης που σημαίνει την «υποχώρηση» της Ευρώπης. Η Ευρώπη «σαν κενός χώρος» είναι η πραγματική παγίδα που η ίδια η Γηραιά Ήπειρος κινδυνεύει να στήσει στον εαυτό της.

Αυτό το πρόβλημα μπορεί να ξεπεραστεί μόνο αν δούμε την ΕΕ ως συνολική, αναπτυξιακή, κοινωνική, θεσμική και πολιτική οντότητα. Μόνο αν δούμε το Ευρωπαϊκό Σχέδιο ως πολιτικό εργαλείο δημιουργίας. Γιατί όπως φάνηκε στη μέχρι σήμερα πορεία της ευρωπαϊκής ενοποίησης, η Ευρώπη επιβεβαιώνει την αξία της μόνον όταν επιδεικνύει την ικανότητά της να απαντά στις προκλήσεις της Ιστορίας.

Δεν πρέπει να ξεχνάμε πως η ευρωπαϊκή ενοποιητική διαδικασία από το 1950 μέχρι σήμερα εξασφάλισε στην Ευρώπη ειρήνη, ευημερία και συνείδηση κοινότητας προκειμένου να ξεπεραστούν οι αντιθέσεις. Με την ευρωπαϊκή ενοποίηση αντλήσαμε διδάγματα από τις αιματηρές αντιπαραθέσεις του παρελθόντος.

Πέρα από την ειρήνη, τη σταθερότητα και την ευημερία, στις επιτυχίες της ευρωπαϊκής ενοποίησης συμπεριλαμβάνονται οι αρχές, αλλά και η μορφή συνεργασίας στην Ευρώπη: δημοκρατία, ισότητα δικαιωμάτων, διαφάνεια, επικουρικότητα, αξιοπρέπεια του ανθρώπου, ελευθερία, αλληλεγγύη και ανεκτικότητα είναι μερικές από τις βασικές αξίες της ΕΕ, καθώς η ΕΕ δεν είναι απλώς ένας οικονομικός χώρος αλλά και μια κοινωνία αξιών. Γιατί η Ευρωπαϊκή ενοποιητική διαδικασία αποτελεί μια ιστορική νίκη της δημοκρατίας και της ελευθερίας απέναντι στο φασισμό και στους ολοκληρωτισμούς του κομμουνισμού.

Είναι δύσκολο να φανταστεί κανείς την Ευρώπη χωρίς την Ευρωπαϊκή Ένωση. Και είναι πιο δύσκολο να φανταστεί κανείς της Ελλάδα εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, 40 χρόνια από την ιστορική υπογραφή της Πράξης Προσχώρησης της Ελλάδας στην ΕΟΚ στις 28 Μαΐου 1979.

Συγκριτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων των Ευρωεκλογών 2014 & 2019 και των ενδιάμεσων Εθνικών Εκλογών στην Ιταλία. Πηγή: YouTrend

Το δίδαγμα της Ιταλίας

του Μάνου Μασσαγγάνη

Καθηγητή Δημόσιας Οικονομικής, Πανεπιστήμιο του Μιλάνου

Στη γειτονική Ιταλία, τα αποτελέσματα των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ήταν ένα καλό μάθημα για το πού μπορεί να οδηγήσει η «αντιπολιτική» όταν αναβιβάζεται σε πολιτική πρόταση.

Στις περυσινές βουλευτικές εκλογές, το Κίνημα 5 Αστέρων, η μετεωρική άνοδος του οποίου είχε βασιστεί στη δημαγωγία και στην κατασκευοφάντηση των «παλαιών» κομμάτων, και ιδίως του κεντροαριστερού Δημοκρατικού Κόμματος («μαφιόζοι», σύμφωνα με την συνοπτική ετυμολογία του Μπέπε Γκρίλλο), είχε πρωτεύσει με 32,7% των ψήφων. Η Λέγκα του Ματτέο Σαλβίνι, με 17,3%, είχε ξεπεράσει τη Φόρτσα Ιτάλια του Σίλβιο Μπερλουσκόνι που είχε μείνει στο 14,0%. Το Δημοκρατικό Κόμμα είχε πέσει σε 18,8%.

Η παρδαλή κυβέρνηση που σχηματίστηκε μετά κυβέρνησε με ασυνάρτητο τρόπο και συνεχείς αντεγκλήσεις μεταξύ των συμμάχων. Πιο καπάτσος, και με εύληπτο πολιτικό μήνυμα που χαϊδεύει τα αυτιά («Έξω οι μετανάστες!»), ο Σαλβίνι κατάφερε στις πρόσφατες ευρωπαϊκές εκλογές να διπλασιάσει το ποσοστό της Λέγκας σε 34,3%. Αντίθετα, το ποσοστό του Κινήματος 5 Αστέρων έπεσε σχεδόν στο μισό (17,1%), κάτω από εκείνο του Δημοκρατικού Κόμματος που πέρασε δεύτερο (22,7%).

Από πού προήλθε η αύξηση της επιρροής της Λέγκας; Όχι τόσο από τους ανταγωνιστές της στην κεντροδεξιά, παρά την περαιτέρω συρρίκνωση της Φόρτσα Ιτάλια (8,8%). Απλουστεύοντας αρκετά, φαίνεται ότι από κάθε τέσσερις ψήφους που έχασε το Κίνημα 5 Αστέρων τρεις πήγαν στη Λέγκα και μια στο Δημοκρατικό Κόμμα. Αναλύσεις της ροής ψήφων προς το Κίνημα 5 Αστέρων στις βουλευτικές εκλογές του 2018 σε σχέση με εκείνες του 2013 είχαν δείξει ότι ήταν αντίστροφη: τριπλάσια από το Δημοκρατικό Κόμμα από ό,τι από τη Φόρτσα Ιτάλια. Με άλλα λόγια, ανεβαίνοντας το Κίνημα 5 Αστέρων άντλησε κυρίως από την κεντροαριστερά, ενώ πέφτοντας τροφοδοτεί τη δεξαμενή της εθνολαϊκής δεξιάς.

Γενικά οι αποτυχίες των καθιερωμένων πολιτικών δυνάμεων οδηγούν στην απόρριψή τους από το εκλογικό σώμα και στην ανάδειξη λαϊκιστικών κινημάτων που τις αμφισβητούν. Αυτά συχνά αποδεικνύονται διάπροντες αστέρες: μόλις έρθουν σε επαφή με την πραγματικότητα εκρήγνυνται. Όμως, οι διαβρωτικές επιδράσεις της δημαγωγίας τους διαρκούν περισσότερο από τα ίδια. Όταν απογοητευθούν, οι πολίτες που είχαν γοητευθεί από τις σειρήνες του «πέρα-από-τη-δεξιά-και-την-αριστερά» λαϊκισμού είναι έτοιμοι να περάσουν στον επόμενο δημαγωγό, ακόμη και όταν πρόκειται για τη λεπενική ακροδεξιά.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ – ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ 2019
«Η ΕΥΡΩΠΗ ΜΕΤΑ»
30 Μαΐου 2019

Για το
ΔΙΚΤΥΟ για την Μεταρρύθμιση στην
Ελλάδα και την Ευρώπη
Διάκου 20 & Συγγρού 1
11743, Αθήνα
τηλ: 210 9247814
φαξ: 210 9227244
www.todiktio.eu
info@todiktio.gr

Είναι παρόμοια η περίπτωση της Ελλάδας; Και ναι και όχι. Όχι, αφού η ΝΔ δεν είναι Λέγκα: η εκλογική επιτυχία της πιστώνεται σε μια μετριοπαθή ηγεσία που ανανέωσε το πολιτικό μήνυμα του κόμματος. Ναι, αφού η άνοδος του ΣΥΡΙΖΑ έπληξε κυρίως το ΠΑΣΟΚ, ενώ η πτώση του ευνοεί κυρίως την ΝΔ.

Στην Ιταλία η εντυπωσιακή τροχιά των λαϊκιστών δεν θα είχε καν συμβεί εάν οι προηγούμενες κυβερνήσεις είχαν κατορθώσει να βγάλουν τη χώρα από τη στασιμότητα και να δώσουν σε όλους (και ιδίως στους πιο αδύναμους) ελπίδα, ευκαιρίες, ασφάλεια, προστασία. Το ίδιο και στην Ελλάδα – όπου τώρα η επιστροφή στην κανονικότητα περνά από το εάν η επόμενη κυβέρνηση (με την εποικοδομητική στάση της ελάσσοнос αντιπολίτευσης) μπορέσει να εξασφαλίσει αποκατάσταση της νομιμότητας, ενίσχυση της αξιοπιστίας των θεσμών, επούλωση των κοινωνικών πληγών, οικονομική βελτίωση ευρέως φάσματος, καταλλαγή των παθών, εθνική συμφιλίωση.